

EUROPOS PARLAMENTAS

2004

2009

Kultūros ir švietimo komitetas

**NEGALUTINIS
2006/2041(INI)**

23.6.2006

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl mokyklų mokymo programų papildymo tinkamomis papildomomis priemonėmis įtraukiant Europos dimensiją iniciatyvų
(2006/2041(INI))

Kultūros ir švietimo komitetas

Pranešėjas: Christopher Beazley

PR_INI

TURINYS

	Psl.
EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS.....	3
AIŠKINAMOJI DALIS.....	6

EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS

dėl mokyklų mokymo programų papildymo tinkamomis papildomomis priemonėmis įtraukiant Europos dimensiją iniciatyvų (2006/2041(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į EB sutarties 149 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į 1988 m. gegužės 24 d. Europos Vadovų Tarybos ir švietimo ministrų susitikimo su Taryba metu priimtą nutarimą dėl Europos dimensijos stiprinimo švietimo sistemoje,
 - atsižvelgdamas į Žaliąją knygą dėl Europos švietimo dimensijos (KOM(1993)0457),
 - atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą „Nauja daugiakalbystės pagrindų strategija“ (KOM(2005)0596),
 - atsižvelgdamas į bendrą Tarybos ir Komisijos tarpinę ataskaitą dėl išsamios darbo programos dėl tolesnio darbo prie Europos švietimo ir mokymo sistemų tikslų „Švietimas ir mokymas 2010“. Lisabonos strategijos sėkmė priklauso nuo neatidėliotinų reformų (EDUC 43, dok. 6905/04),
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 45 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Kultūros ir švietimo komiteto ataskaitą (A6-0000/2006),
- A. kadangi Europos dimensija pastaraisiais dešimtmečiais tampa vis svarbesniu švietimo aspektu, ypač nacionalinėse mokyklų mokymo programose,
- B. kadangi Europos Parlamentas jau dalyvauja veikloje šioje srityje, visų pirma 2004 m. balandžio 7 d. programos „Europos dimensija dėstant istoriją“ svarstyme,
- C. kadangi tokių valstybių narių kaip Austrija, Vokietija, Portugalija, Nyderlandai, JK, Slovėnija ir Ispanija nacionalinės valdžios institucijos jau kuria iniciatyvas, susijusias su Europos vieta švietime,
- D. kadangi kalbos aspektas pasirodo pagrindinis stiprinant Europos dimensiją, o užsienio kalbų mokėjimas yra tipinio Europos piliečio, gyvenančio, studijuojančio, dirbančio ir apskritai esančio Europos Sąjungoje, bazinių įgūdžių rinkinio dalis,
- E. kadangi tarp valstybių narių ir jų viduje yra skirtumų,
- F. kadangi COMENIUS ir LINGUA programos yra svarbios šiuo požiūriu,
- G. kadangi moksleiviams, mokytojams ir studentams teikiama informacija apie Europą skirtingose šalyse labai skiriasi,

- H. kadangi tarp didžiausių kliūčių galima paminėti nepakankamą iniciatyvų koordinavimą ir prieinamumą bei nepakankamas arba netinkamas priemonės šiems tikslams pasiekti,
- I. kadangi yra daug kliūčių ir sunkumų, su kuriais šiuo metu susiduria mokytojai įtraukdami Europos dimensiją į savo pamokas,
1. mano, kad visos švietimo sistemos turėtų užtikrinti, kad įgydami vidurinį išsilavinimą moksleiviai turėtų jiems reikalingas žinias ir kompetencijas, kaip apibrėžta jų šalies švietimo institucijų, kad jie būtų pasirengę atlikti savo vaidmenį kaip būsimieji Europos Sąjungos piliečiai ir nariai;
 2. pabrėžia, kaip svarbu rasti aiškesnį vieningą „Europos dimensijos“ reikšmės ir taikymo srities apibrėžimą visose valstybėse narėse;
 3. ragina Europos Tarybą ir švietimo ministrus atnaujinti 1988 m. gegužės 24 d. priimtą nutarimą dėl Europos dimensijos stiprinimo švietimo sistemoje, visų pirma atsižvelgiant į ES plėtrą po tos datos;
 4. ragina Tarybą pripažinti du skirtingus Europos dimensijos aspektus: pirma, galimybę susipažinti su informacija apie ES, jos institucijas, metodus, praktiką, iniciatyvas, antra, žinias apie Europos kultūros paveldą, kalbinių įgūdžių vystymą bei žinias apie šiuo metu Europoje organizuojamus renginius. Visa tai gali papildyti nacionalines mokymo programas;
 5. reikalauja toliau tobulinti kalbų mokymą pripažįstant, kad tiems, kurių gimtoji kalba yra anglų, ypač sunku išlaikyti pakankamą susidomėjimą ir motyvaciją studijuoti kitas Europos kalbas ir taip siekti padidinti tarpusavio supratimo ir empatijos lygį visoje Europoje;
 6. siūlo išanalizuoti, kokiose srityse iki šiol įgyvendinant Lisabonos strategiją nepasiekta numatytų rezultatų, ir sudaryti priemonių, kurias valstybių narių vyriausybės turi įgyvendinti siekiant numatytų ekonomikos plėtros tikslų, sąrašą;
 7. pataria keistis gera praktika tarp visų valstybių narių užtikrinant, kad šiuo metu vykdomos iniciatyvos, įskaitant sukurtąsias iki 2004 m., paplistų po visas 25 ES valstybes nares;
 8. teigia, kad siekiant užtikrinti paskutinio ES išplėtimo sėkmę, svarbu sukurti pakankamus informacijos, projektų, studentų ir mokytojų mainų mechanizmus tarp 10 naujų ir 15 senųjų valstybių narių;
 9. kviečia Tarybą apsvastyti, ar tokiems naudingiems ir svarbiems mokymo ištekliams kaip Europos mokyklų tinklas, bendradarbiavimo ir inovacijų mokymosi srityje priemonėms ir tokioms priemonėms kaip „Europa mokykloje“ reikia papildomų išteklių ir ar mokytojai turi pakankamai nurodymų, kaip gauti reikiamą informaciją;
 10. siūlo, kad mokytojų rengimo kursai turėtų suteikti studijuojantiems būtinas žinias su Europa susijusiais klausimais, kad jie galėtų papildyti savo dėstymo apie Europos dimensiją nacionaliniu ir vietos lygmeniu metodus;
 11. pabrėžia būtinybę atnaujinti turimus dokumentus, visų pirma 1996 m. negalutinį „Eurydice“ teminį bibliografijos sąrašą;

12. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybėms narėms.

AIŠKINAMOJI DALIS

Visų pirma siekiant sustiprinti jaunų žmonių Europos tapatybės jausmą ir atskleisti jiems Europos civilizacijos vertę, Europos dimensija švietimo sistemoje vis daugiau naudojama Europos Sąjungos ir Europos Tarybos švietimo politikoje ir kai kuriose iniciatyvose. Šiuo metu Europos dimensijai švietimo sistemoje suteikiama nemažai paramos, dėl to egzistuoja daug įvairių išteklių. Tai ypač akivaizdu kalbant apie tokius dalykus kaip istorija, geografija, humanitariniai mokslai, ekonomika ir užsienio kalbos.

Visoje Europoje priimami arba priimti įvairūs nutarimai, įeinantys į vietos, nacionalines ir tarptautines iniciatyvas, kuriomis siekiama skleisti Europos dimensijos sąvoką švietimo srityje.

Dar svarbiau yra tai, kad kalbos aspektas yra pagrindinis stiprinant šią sąvoką, kaip matyti iš Komisijos komunikato „Nauja daugiakalbystės pagrindų strategija“ (KOM(2005)0596). Todėl užsienio kalbų mokėjimas turėtų būti ryškiausias ir geriausiai išvystytas Europos dimensijos švietime pavyzdys.

Todėl reikia sukurti iniciatyvas, kurios gali kontroliuoti ir organizuoti šią informaciją taip, kad su ja galėtų susipažinti kiekvienas vaikas visose Europos mokyklose.

Normatyvinė bazė

EB sutarties 149 straipsnyje nustatyti valstybių narių veiklos švietimo srityje remimo ir papildymo iniciatyvų pagrindai. Šiame straipsnyje aiškiai nurodyta, kad įgyvendinama įvairias priimtas iniciatyvas Europos bendrija, kartu pripažindama valstybių narių atsakomybę, dalyvauja plėtojant „europinę pakraipą švietimo srityje, ypač mokant valstybių narių kalbų ir jas populiarinant“.

Po Maastrichto sutarties sudarymo Europos dimensijos vaidmenį stiprino kiti veiksmai, pvz., COMENIUS, kuriuo buvo siekiama pagerinti mokymo kokybę ir plėtoti Europos dimensiją švietimo srityje, visų pirma skatinant tarptautinį mokyklų bendradarbiavimą, arba LINGUA.

Europos dimensija švietimo srityje šiandien

Valstybių narių iniciatyvos

Skirtingose valstybėse narėse turima informacija skiriasi tiek turiniu, tiek kokybe. Kai kuriose šalyse pateikiama daugelis pavyzdžių ir paaiškinimų, tačiau kitų švietimo sistemose apie Europos dimensiją vos užsimenama. 1996 m. „Eurydice“ tinklo grupės paskelbtame negalutiniame teminiame bibliografijos sąrašė pateikiama pradinė visoje Europoje pradėtu pedagoginių iniciatyvų, kuriomis siekiama labiau skatinti europinį požiūrį mokyklose, apžvalga.

Kelis dešimtmečius, visų pirma po Europos bendrijos steigimo, nacionalinėse mokymo programose Europai skiriama vis daugiau dėmesio. Kai kuriose šalyse, pvz., Austrijoje, Ispanijoje, Portugalijoje arba Slovėnijoje, Europos dimensija užima svarbią vietą nacionalinėje švietimo sistemoje ir netgi gali būti privaloma arba reikalaujama.

Belgijoje ir Nyderlanduose už švietimą atsakingos tarnybos netgi rengia specialius dokumentus mokytojams, moksleiviams arba plačiajai visuomenei siekdamos geriau juos informuoti apie vis ryškėjantį tarptautinį mokymo pobūdį bei įvairius užsienio kalbų

mokymosi ir mokyklų mainų teikiamus pranašumus. Kartu šie leidiniai teikia piliečiams informaciją apie tam tikrus Europos lygmeniu priimamus sprendimus ir jų poveikį mokyklose dėstomiems dalykams.

Portugalijoje, netgi labiau plėtra pasižyminčiame kontekste, visi Europos dimensijai stiprinti švietimo srityje skirti veiksmai aprašyti bendrojoje Europos dimensijos švietimo srityje programoje, kurią 1989 m. pradėjo vykdyti nacionalinės pagalbinės tarnybos.

Svarbiausios Europos iniciatyvos

Europos lygmeniu didelio masto iniciatyvos taip pat padeda pabrėžti Europos dimensijos išlaikymo švietimo sistemose visose valstybėse narėse svarbą. Šioje srityje svarbiausios iniciatyvos yra Europos mokyklų tinklas („European Schoolnet“), turintis daugiakalbį Europos švietimo portalą mokymui, mokymuisi, bendradarbiavimui ir inovacijoms, bei tokios priemonės kaip elektroninis mokyklų tinklas („eSchoolnet“), arba Europos žinyno naršyklė („European Treasury Browser“), ir Europa mokykloje („Europe at School“), tarptautinė ir tarpkultūrinė iniciatyva, kurios tikslas – geriau informuoti mokytojus, moksleivius ir studentus apie Europą.

Europos dimensija nacionalinėse mokyklų mokymo programose

Europos dimensijos įtraukimas į nacionalines mokyklų mokymo programas Europoje aiškiai priklauso nuo individualių struktūrų. Vis dėlto pasirodo, kad Europos dimensijai švietime svarbią vietą suteikia trys pagrindiniai mokomieji dalykai: geografija, istorija ir užsienio kalbos. Ji taip pat įtraukiama į daugelį kitų pamokų: pilietinis ugdymas ir pilietiškumas, muzika arba menai.

Mokymo medžiaga

Švietimo programų turinys ir mokymo metodai skirtingose valstybėse narėse skiriasi. Kai kurie mokytojai naudojami jiems teikiama medžiaga, o kiti renkasi savo išteklius. Specializuoti žurnalai, kuriuos galima prenumeruoti arba kuriuos platina valdžios įstaigos, siūlo daug mokytojų naudojamos medžiagos. Šiuo metu panašios ir vis didėjančios svarbos vaidmenį atlieka tinklalapiai, kuriuos lengva naudoti ir prie kurių paprasta prieiti. Kai kuriose valstybėse narėse, pvz., Belgijoje, nacionalinė vykdomoji valdžia užtikrina, kad šalies mokytojai būtų kuo geriau informuoti ir aprūpinti, naudodama sistemą „Vademecum“, kur skelbiama, kai išleidžiamos Europos publikacijos arba žurnalai, apimantys aspektus, galinčius padėti geriau integruoti Europos dimensiją į pamokas arba mokymo programas Europoje. Valstybės institucijos taip pat rengia specialius vadovėlių, brošiūrų, vaizdo įrašų arba kompaktinių plokštelių paketus ir platina juos mokytojams ir jų mokiniam. Pvz., Maltoje yra vienas toks paketas pavadinimu „Europos paieškant“ („In search of Europe“) naudojamas Europos studijoms.

Tokių iniciatyvų yra, bet jų poveikis ir veiksmingumas priklauso nuo mokyklų, turimo biudžeto ir naujų informacinių technologijų.

Taigi ES vaidmuo šioje srityje yra svarbus.

Apribojimai ir kliūtys

Europos dimensijos sąvoka švietime vis dar labai neaiški ir ją reikėtų aiškiai apibrėžti norint konkrečiai ir veiksmingai įtraukti ją į ES valstybių narių mokymo medžiagą. Nors daugelio pamokų tikslas yra apimti ir Europos dimensiją, jos ne visada atneša norimų rezultatų. Europos dimensija kelia itin svarbius klausimus Europos mokymo programų sistemoms: kaip nacionalinės mokymo programos gali aprėpti ir nacionalinę, ir Europos tapatybę? Kaip ES, pripažindama valstybių narių kompetenciją švietimo srityje, gali papildyti nacionalines mokymo programas, ypač tobulinant mokytojų turimą mokymo medžiagą ir sustiprinant Europos dimensijos sąvoką joje? Kai kurios kliūtys ir sunkumai, su kuriais šiuo metu susiduria mokytojai, yra būdingi tik tam tikrai šaliai, tačiau kiti turi būti koordinuojami. Daugelyje šalių mokytojai ne visada turi visus reikiamus įgūdžius ir jų finansiniai ištekliai ne visada yra pakankami.

Tarp didžiausių kliūčių galima paminėti nepakankamą iniciatyvų koordinavimą, matomumą ir prieinamumą bei nepakankamas arba netinkamas priemones šiems tikslams pasiekti.

Pasiūlymai ir rekomenduojamos priemonės

– *Skatinti Europos dimensijos plėtojimą švietimo srityje*, padėti mokytojams rasti būdus veiksmingai įtraukti Europos dimensiją į pamokas.

– *Optimizuoti Europos iniciatyvų poveikį* didinant jų matomumą, papildomumą ir koordinavimą siekiant nustatyti spragas ir atitinkamai jas užpildyti bei tobulinant tradicinius mokymo išteklius, kurie jau padeda stiprinti Europos dimensiją nacionalinėse mokymo programose.

– *Suteikti visiems galimybę susipažinti su informacija apie Europos dimensiją* užtikrinant visiems, ypač mokytojams, tinkamą prieigą prie juos dominančios informacijos ir skatinant keitimąsi pažangiąja praktika tarp visų valstybių narių. Ypač svarbu įtraukti su Vidurio ir Rytų Europa susijusius klausimus į iki 2004 m. valstybėmis narėmis buvusių šalių nacionalines mokymo programas siekiant kompensuoti informacijos trūkumą pokario dešimtmečiais padalytoje Europoje.